

Asia: VN/26120/2023

Arviomuistio viranomaisia koskevista seuraamuksista tietosuojalainsäädännön rikkomisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lausunto arviomuistiosta viranomaisia koskevista seuraamuksista tietosuojalainsäädännön rikkomisesta (VN/26120/2023)

Voimassa olevan kansallisen sääntelyn mukaan viranomaisille ei voida määrätä hallinnollisia seuraamusmaksuja tietosuojalain nojalla. Vantaan ja Keravan hyvinvointialue tunnistaa viranomaisena velvollisuutensa lain soveltamiseen ja noudattamiseen viran puolesta. Hyvinvointialueella annetaan henkilöstölle monipuolisesti ohjeita ja lakikoulutuksia myös tietosuojalainsäädännöstä johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi.

Julkisorganisaationa toimiessaan hyvinvointialueen toiminta on suhteessa yksityiseen toimijaan lainsäädännöstä johtuen avoimempaa ja julkisorganisaationa tietosuojalainsäädännön velvoitteet koskevat hyvinvointialuetta yksityisiin toimijoihin verrattuna laajemmalti. Julkisenä toimijana hyvinvointialueen on huomioitava kaikessa toiminnassaan perustuslain (731/1999) 12.2 §:n mukaista julkisuusperiaatetta. Riittävän julkisuuden takaaminen on toisaalta edellytys yksilöiden mahdollisuudelle vaikuttaa ja osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan. Hyvinvointialueen alueen asukkaan näkökulmasta julkisuutta tulee tukea esimerkiksi päätöstekstien riittävällä sisällön julkisuudella, jotta asukkaalla on riittävät mahdollisuudet käyttää esimerkiksi käytössään olevia muutoksenhaku- ja valitusmahdollisuuksia. Riittävä julkisuus on omiaan tukemaan myös yhdenvertaisuuden toteutumista alueella. Julkisenä toimijana hyvinvointialueen on tulkittava toisaalta henkilötietojen suojaakin ohjaavaa lainsäädäntöä, kuten viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) siten, ettei yksityiselämän ja henkilötietojen suojalle tule oletusarvoisesti antaa perusoikeutena julkisuusperiaatetta suurempaa painoarvoa.

Hyvinvointialueisiin kohdistuu suhteessa yksityisiin toimijoihin laajemmin erinäisiä velvoitteita ja sanktiomahdollisuuksia, jotka takaavat valvontaviranomaisille monipuolisia valvonnan ja sanktioiden antamisen mahdollisuuksia. Hyvinvointialue huomauttaa, että sakkojen ulottaminen julkisille toimijoille ja näiden täytäntöönpaneminen olisi omiaan rajoittamaan tai ainakin hidastamaan hyvinvointialueen toimintaa, koska sakkojen maksaminen olisi hyvinvointialueelle ylimääräinen kuluerä, jota ei lähtökohtaisesti huomioda hyvinvointialueelle myönnettävässä rahoituksessa. Muut yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädetyt valvontaviranomaisen korjaavat toimivaltuudet ovat käytettävissä myös viranomaisten osalta. Hyvinvointialue katsoo, ettei seuraamusmaksun määrääminen paranna henkilötietojen suojaa. Nykyiset sanktiomahdollisuudet ja henkilökohtainen virkavastuu ovat henkilötietojen suojan näkökulmasta riittäviä.

Viranomaiseen oikeushenkilönä ei voi myöskään kohdistaa rangaistusta rikoslain nojalla tietosuojalainsäädännön rikkomisesta, mutta yksittäisillä viranhaltijoilla ja julkista hallintotehtävää hoitavilla on virkavastuu, jonka laiminlyönti voi toteutua rikosoikeudellisena, hallinto-oikeuden määräämänä tai vahingonkorvausoikeudellisena seuraamuksena. Seuraamusmaksun määräämismahdollisuuden lisääminen johtaisi julkisen toimijan osalta yksityiseen toimijaan verraten laajempiin käytettävissä oleviin sanktiomahdollisuuksiin. Vantaan ja Keravan hyvinvointialue katsoo, ettei seuraamusmaksun määrääminen olisi oikeasuhtaista tavoiteltuun päämäärään nähden.

Tuovinen Tiia
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue